

neb codicillis testamento confirmatis (které se s testamentem pokládaly za jeden testament), jež vyžadovalo opačné formy, korespondující s formou, již byl původní legát nařízen. Byly tedy pro formy legátů vindikačních damnačních, sinendi modo, per praeceptionem příslušné formy adempce legátů. Praetorské právo, hledíc vyhověti pokud možná vůli zůstavitelově, odnímalo účinnost takovým legátům, jimž odporovaly pozdější projevy neb jednání zůstavitelova, jež však iure civili nemohla dosáhnouti platnosti ať pro nedostatek formy neb vadnost obsahu. To mohlo se za platnosti iuris civilis a iuris honorarii státi jedině per exceptionem a to zpravidla per exceptionem doli; iure civili nařízení legátu trvalo ve své účinnosti. Právo praetorské tímto prostředkem dosahovalo prakticky týchž účinků jako formální ademptio. Myšlenku vyhověti vůli zůstavitelově vypůjčilo si právo praetorské z práva fideikomissů, vyznačujícího se naprostou bezformálností. Kompilatoři, odstranivše rozdíl mezi právem civilním a honorárním, rozdíl mezi čtyřmi druhy odkazů a připodobnivše legáty fideikomissum (prvý průlom do striktní a klassické formálnosti legátů znamená S. C. Heronianum) a přetvořivše právo procesní, povýšili výklad skutečné vůle zůstavitelovy na právní princip. Tím podřídili ademptci případy, jež jí v klassickém právu nebyly, totiž t. ř. tacita ademptio (dobrovolné zcizení odkázané věci zůstavitelem a vydobytí odkázané pohledávky) a případy translae legátu, pro něž platila právní pravidla jiná.

Boháčková práce, opřená o neobyčejně důkladné studium literatury, vychází při řešení problému z rozdílů klasické konstrukce různých druhů legátů, speciálně vindikačního a damnačního. Tím dospívá k samostatným řešením, zejména pozoruhodnému novému řešení kontroverse D. 34, 4. 3. § 7 a D. 34, 5, 10, 11). Pozoruhodné jsou též výklady Boháčkovy legátů itineris, ususfructus, o konkurenční legátu otroka s manumissí a výklad legátu pecoris. Práce jest zároveň cenným příspěvkem k nauce o interpolacích a o pracovních methodách kompilátorů. »Ein leises Grauen eines Romanisten,« tato slova unikla péru Patschovu při studiu kterýchsi interprolovaných míst Pandekt; a práce Boháčkova dává Patschovi plně za pravdu. Práce se zabývá čistým právem římským a to patrně proto, že právo testamentů, legátů a fideikomissů jest právo typicky římské a nenalézá v právech řeckém a orientálních, k nimž se také romanistika v poslední době při studiu jiných otázek o pomoc obrací, období.

Mladý docent university Karlovy se uvedl mezi vysokoškolské učitele prací významnou hodnou zralého muže a lze od něho při rozsáhlé jeho erudici a dosavadních výsledcích vědecké práce pro obor romanistiky, u nás pohříchu zanedbávaný, očekávati mnohou cennou práci.

—d—

Prof. Dr. Hoetzel: Soudní kontroly. Doplněk k referátu v předešlém čísle. — Omylem při korektuře vypadla šifra referentova na konci posledního řádku: —n—.

Sto let Časopisu Národního Musea. Sluší vzdáti povinný, ale radostný hold stému výročí našeho Musejníku. Je to jubileum i v cizině velmi vzácné a u nás zcela ojedinělé. Tím však je pro nás toto výročí cennější, že jde o časopis, který je úzce spjat s našim národním duchovým obrozením. Musejník byl časopisem vlastně jediným v počátcích našeho života národního, v němž všechny obory vědní a tudíž i právní a státní věda nalézala útulek. Je nutno mít na mysli, že do roku 1861, kdy byl založen první časopis pro právo (Právník), nebylo tu žádného fora pro otázky právnické. I pro ně našel Musejník místo. Nebylo divu, jestliže převážnou většinou byla sem ukládána nejprve a především pojednání historicko-právní. Každý národ na počátku svého duchovního vývoje a zvláště náš národ oloupený o státní samostatnost, nemající možnosti tvořiti si vlastního zákonodárství, pracuje nejprve s počátku na poznání své právní historie. Obraz tento poskytuje i Musejník, jak se dobře zračí v retrospektivním článku Dr. Th. Š a t u r n í k a (Sto let Musejníku a česká právo-věda), vydaném ve 3. sešitě (str. 199. a ns.) v jubilejním stém roč-

níku. Proto tak velmi málo je v Musejniku sneseno prací právnických, které by se netýkaly právních dějin. Jen tak namátkou sluší upozorniti na studii prvního profesora občanského práva na naší universitě, Čecha Grünwalda »O původu i o studium obecného občanského zákona«, která však se také neobešla ve smyslu tehdejší školy historické bez úvodu historického. Z platného práva není v Musejniku vlastně žádná studie, neboť Jirečkova o novověkém zákonodárství černohorském (r. 1864), stejně nevýznamná, je pouhý referát. Vždyť i práce Stupeckého o českých překladech, pořízených v souvislosti s kodifikací rakouského práva civilního a také Kadlcovy počátky práva autorského, jsou vlastně studie právněhistorické, takže platné právo tu vůbec není zastoupeno. Nebylo toho třeba z důvodů výše uvedených. A stejně tomu je i s pracemi ze státovědeckých nauk. Pouze Fr. L. Rieger v době, kdy pomýšlel na habilitaci z národního hospodářství, přinesl do Musejniku dvě práce (r. 1858) o průmyslu a výrobnosti lidské a o pokročilém stavu nynějšího průmyslu a jeho působení na blahobyt lidský. Ale Musejník i po této stránce nás se dotýkající splnil svůj úkol plně a čestně. Dal nám to, co je právníkům nejcennější: v mezích svého programu pracoval na státním právu českém a tak ke stavbě a znovuvybudování českého státu dal v jeho základy kámen základní. Naše právnictvo vzpomínajíc při příležitosti stého výročí založení Musejniku vzdá rádo mu svůj hold, hold spojený s díky a obdivem nad vykonanou prací i vděčnou vzpomínkou na jeho zakladatele — Františka Palackého. Ča.

Posledních padesát let české práce dějepisné. Soubor zpráv Jaroslava Golla o čes. literatuře historické, vydaných v »Revue Historique« v l. 1878—1906, a souhrnná zpráva Josefa Šusty za l. 1905—1924. — Praha. 1926. Histor. Klub, str. VII.—212. 8°. Kč 30.—. Historický Klub v Praze uctil k loňským osmdesátým narozeninám prof. Golla v českém překladu články jeho, kterými informoval před válkou cizinu o naší historické produkci. Jakousi představu si o jejich ceně učiníme srovnáním, jak dodnes těžko se nám daří informovati o sobě cizinu, jak tato propagační činnost naráží na nepřekonatelné překážky a pak nám trochu vyvstane hodnota práce Gollovy. Než nejen to, nýbrž články jeho jsou vůbec i pro nás velmi dobrými souhrnnými informacemi o periodické literatuře české. A tak čin Historického Klubu je jak vzácnou počtou učenci světového jména, tak i publikací zcela prospěšnou protože přehledy sahají až do r. 1924. Neboť po světové válce, po přerušení skoro dvacetiletém, objevil se ve znamenitě redigované Revue Historique na místě pravidelných bulletinů Gollových nadepsaných prostě »Bohème«, článek Šustův, ovšem nesoucí již název osvobozeného státu. Tím dostalo se zprávám ucelení. Zároveň je možno také v této sbírce přehlédnouti i obsah všech podaných informací a lépe je posouditi. Pokud jde o náš obor, dobře se tu můžeme a rychle informovati o politické literatuře. Zejména Gollovy články obsahují stručné, ale výstižné hodnocení jednotlivých prací. Literatura právněhistorická je tu zastoupena poměrně chudě, o jejím vyčerpání mluvíti nelze. A tak vlastně po pročtení zbývá nám jen si stesknouti: kdy také naší literatuře právníké a státovědecké podaří se proniknouti tak dalece do ciziny, jako se to stalo zásluhou Gollovou produkcí historické. Ča.

Armand Julin: Sur une statistique internationale de la production dans les industries soumises aux droits d'accises, Journal de la société de statistique, Paris, č. 10, ročníku 1925. — Všeobecný nedostatek mezinárodní statistiky přiměl Mezinárodní úřad statistický k řešení tohoto problému. Za účely informativními byl rozeslán na 25 států dotazník, jimž mělo býti zjištěno, v jakém množství a v jaké ceně vyrábějí jednotlivé státy určité produkty. Anketa tato měla rozřešiti otázku, zda a jakým způsobem by se mohla prováděti mezinárodní statistika průmyslové výroby, zda již běžná statistika výroby — čímž rozumějí se údaje o výrobě, podrobené daní spotřební, tedy pravidelně každoročně se opakující — dovolovala by získati data pro větší počet